

N:o 36.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 3 maj 1895.
— — — — Andra Kammaren den 3 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts till Riksdagen gjorda framställningar dels angående godkännande af grunder för blindundervisningens ordnande, dels ock om anslag till förskola för blinda i Vexjö samt till uppförande af en byggnad för förskola för blinda å Tomteboda m. m.

(Sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 4.)

Till Konungen.

I den till Riksdagen den 15 januari innevarande år afåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behof har Eders Kongl. Maj:t under riksstatens åttonde hufvudtitel föreslagit, *dels* i punkt 9:

att Riksdagen, med godkännande af en för förskolan för blinda i Vexjö uppgjord stat, måtte för tillämpning af samma stat bevilja ett årligt belopp af 13,500 kronor äfvensom medgifva, att de för skolans föreståndare och lärarinnor afsedda två ålderstillägg, hvartdera å 300 kronor, efter re-

spektive 5 och 10 års väl vitsordad tjenstgöring finge utgå af det å riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslag till ålderstillägg.

dels ock i punkt 59:

att Riksdagen måtte bevilja till uppförande af en byggnad för förskola för blindade å Tomtebodas samt för bestridande af kostnaderna för ritningar och kostnadsförslag till ifrågakvarande byggnad 81,950 kronor, deraf för år 1896 50,750 kronor.

Vidare har Eders Kongl. Maj:t i särskild proposition af den 4 nästlidne mars (n:o 31) föreslagit Riksdagen att — såsom förutsättning för dess bifall till hvad Eders Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit beträffande byggnad af en förskola för blindade vid Tomteboda äfvensom i fråga om en förskola för blindade i Vexjö — godkänna följande grunder för blindundervisningens ordnande, nemligen:

att undervisningen för i skolåldern varande blindade barn, som ej tillika äro döfstumma eller sinnesslöa, blifver obligatorisk från och med år 1898;

att sådant barn blifver skolpliktigt det år, under hvilket det fyller 7 år, och att dess skolgång ej får uppskjutas längre än till det år, under hvilket det fyller 9 år, dock med rätt för föräldrar eller målsmän att enskildt sörja för undervisningen af de barn, hvilka stå under deras målsmanskap;

att barnet är skolpliktigt under de 10 år, som följa efter dess intagning i skola, derest det icke före denna tid förvärfvat sådana insigter och färdigheter, att det anses böra befrias från skolgång, eller är så svagt begåfvadt, att dess fortsatta vistelse i skolan anses vara utan gagn;

att skoltvånget inträder successivt, så att år 1898 endast de barn, som under detta år fylla 9 år, blifva skolpliktiga, dock med rätt för de barn, som under samma år fylla 7 eller 8 år, att begagna undervisningen, om och i den mån i undervisningsanstalterna utrymme kan beredas för dem;

att, utom de redan befintliga undervisningsanstalterna för blindade, blindinstitutet å Tomteboda, förskolan för blindade i Vexjö och handtverkskolan i Kristinehamn, upprättas ännu en förskola för blindade å Tomteboda;

att förskolan för blindade å Tomteboda beräknas företrädesvis för Svealand och Norrland och skolan i Vexjö företrädesvis för Götaland;

att hvar och en af förskolorna anordnas för 40 barn och indelas i 4 ettåriga klasser;

att barn, som efter den genomgångna fyraåriga kursen visar sig förmöget till vidare utbildning, bör öfverflyttas till blindinstitutet, men att barn, som icke anses kunna göra sig till godo undervisningen å institutet, får kvarstanna i förskolan ytterligare 2 år;

att undervisningsämnena i förskolorna böra vara: kristendoms-kunskap, modersmålet, räkning, åskådning, modellering, handarbete, sång och gymnastik;

att vid förskolan i Vexjö anställas 1 föreståndare, 3 lärarinnor samt nödig tjänstepersonal, och vid förskolan å Tomteboda, som förestås af direktorn vid institutet för blindas, 1 första lärarinna, 3 lärarinnor samt nödig tjänstepersonal;

att föreståndaren för skolan i Vexjö erhåller i årlig lön 2,000 kronor, första lärarinnan vid skolan å Tomteboda 1,200 kronor samt hvar och en af lärarinnorna vid båda skolorna 1,000 kronor;

att föreståndaren och lärarinnorna få fri bostad och värme vid läro-anstalten;

att såväl föreståndaren som lärarinnorna skola vara berättigade till två ålderstillägg å 300 kronor hvarterda efter respektive 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring, hvilka ålderstillägg skola utgå af det å riksstatsens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslag till ålderstillägg;

att för hvar och ett i förskola för blindas eller i institutet för blindas intaget barn skall af vederbörande landsting eller af stad, som ej i lands-ting deltagit, erläggas en årlig afgift af 300 kronor;

att landsting eller stadsfullmäktige, hvarom här är fråga, ega att för hvarje till landstingsområdet eller staden hörande barn, som är intaget i förskola för blindas eller i blindinstitutet, bestämma en viss årlig afgift, med hvilken föräldrar eller målsmän skola bidra till betäckande af kost-naderna för barnets underhåll och undervisning vid skolan;

att de föräldrar eller målsmän, hvilka icke ega tillgång till afgiftens erläggande, böra genom fattigvårdens försorg härutinnan understödjas;

att, när skoltvånget blifvit fullständigt genomfördt, det blifver föremål för pröfning, huruvida icke de vid institutet för blindas befintliga fri-platser, som betingas af statsbidraget, böra indragas, samt huru de till in-stitutet hörande donationsmedlen lämpligast kunna, i öfverensstämmelse med donationsbrevens innehåll, till blindundervisningens fromma användas, och stats utgifter för denna undervisning sålunda i någon mån minskas.

Vid granskning af de till Riksdagens godkännande framlagda grunder för blindundervisningens ordnande har Riksdagen funnit några af dessa beröra förhållanden af den natur, att de böra på den allmänna lagstift-ningens väg regleras. Riksdagen tillåter sig erinra, hurusom en med den nu föreliggande väsentligen likartad angelägenhet, nemligen döfstumunder-visningen i riket, blifvit ordnad genom en af Konung och Riksdag gemen-samt stiftad lag. Med hänsyn härtill och då frågan om blindundervis-ningens ordnande synes böra på enahanda sätt behandlas, har Riksdagen

icke kunnat godkänna allmänna grunder för samma undervisning i den form Eders Kongl. Maj:t nu föreslagit, utan ansett sig böra, med afslag å Eders Kongl. Maj:ts härom gjorda framställning, anhålla att Eders Kongl. Maj:t måtte låta utarbета och för nästkommande års Riksdag framlägga förslag till lag angående blindundervisningen i riket. Vid utarbetandet af sådant lagförslag torde de nu framlagda grunderna för ordnande af berörda undervisning kunna i hufvudsakliga delar göras gällande. Dock har det syntts Riksdagen, särskildt med afseende derå, att skolpligten för döfstunna barn är för närvarande bestämd till högst åtta år, kunna ifrågasättas, huruvida omständigheterna påkalla, att den obligatoriska undervisningstiden för de blinda skulle, på sätt Eders Kongl. Maj:t nu föreslagit, i vanliga fall utsträckas till tio år. Betydelsen af ett sådant stadgande, ej minst ur ekonomisk synpunkt, torde böra föranleda en ytterligare utredning och pröfning af denna fråga.

Beträffande undervisningsanstalterna för blinda har Riksdagen funnit hvad i detta ämne blifvit förebragt icke innefatta tillräckligt stöd för ett afgörande, huruvida den redan inrättade förskolan för blinda skall för framtiden vara förlagd i Vexjö. På sätt framhållits af de för afgifvande af förslag rörande ordnandet af undervisningen af sinnesslöa barn m. m. den 22 september 1893 utsedde komiterade, torde nemligen böra ytterligare utredas, huruvida, med afseende å en för blindskolan föreslagen nybyggnad, för hvars uppförande den hittills ifrågasatta kostnaden dock synes vara alltför stor, tomtplats kan i Vexjö eller annan välbelägen ort erhållas antingen utan utgift för statsverket eller åtminstone till väsentligt billigare pris än det, som fordrats för den af skolans styrelse förordade tomten. Först efter en tillfredsställande utredning i detta syfte torde platsen för denna förskola böra definitivt bestämmas; och så länge frågan härom ännu är sväfvande, anser Riksdagen icke lämpligt att anslaget till skolan varder, i enlighet med Eders Kongl. Maj:ts förslag, å ordinarie stat uppfördt. Jemväl för nästkommande år bör sålunda anslag till berörda blindskola med samma belopp, som senast af Riksdagen beviljats, utgå på extra stat.

Hvad slutligen angår det af Eders Kongl. Maj:t äskade anslaget till byggnad för en förskola för blinda vid Tomtebodas, har Riksdagen vid det förhållande att frågan om blindundervisningens ordnande icke af Riksdagen nu företagits till slutligt afgörande, och då anordnandet af den föreslagna nya förskolan är beroende på det beslut, Riksdagen kommer att fatta med afseende å nyssnämnda fråga, icke kunnat för närvarande bifalla denna Eders Kongl. Maj:ts framställning.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får Riksdagen, med tillkännagifvande att Riksdagen icke bifallit Eders Kongl. Maj:ts framställning

om godkännande af grunder för blindundervisningens ordnande, anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för nästkommande års Riksdag framlägga förslag till lag angående blindundervisningen i riket; och får Riksdagen tillika anmäla, att Riksdagen, i anledning af Eders Kongl. Maj:ts framställning om uppförande å ordinarie stat af årligt anslag till förskolan för blinda i Vexjö m. m. har på extra stat för år 1896 till blindskolan i Vexjö anvisat anslag till enahanda belopp, som för innevarande år blifvit beviljadt, eller 14,100 kronor; äfvensom att hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit beträffande anslag till byggnad för förskola för blinda vid Tomteboda icke för närvarande blifvit af Riksdagen bifallet.

Stockholm den 3 maj 1895.

Med undersåtlig vördnad.
